

Monitoring van gedrag

Voorliggend stuk betreft een conceptvoorstel voor vaststelling en verzameling van indicatoren ten behoeve van monitoring van gedrag voor het Corona-dashboard van de Rijksoverheid.

Aanleiding

Het Corona-dashboard van de Rijksoverheid (<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/>) geeft informatie over de ontwikkeling van het coronavirus in Nederland. Inmiddels hebben we de overgang gemaakt van de fase van een intelligente lock-down naar de fase van verantwoorde versoepeling, ofwel de fase van de anderhalve meter samenleving.

Daarmee verbreedt ook de aandacht zich van de corona-indicatoren naar een breder pallet van indicatoren (waaronder gedragsindicatoren) die voorwaardelijk zijn voor de continuering van de versoepelingen. Bij gedrag gaat het dan bijvoorbeeld om de volgende vragen: 1) houden we voldoende afstand? 2) wassen we de handen? 3) blijven we thuis bij (verkoudheids-)klachten 4) hoe staat het met de bereidheid tot thuisisolatie na een positieve test 5) hoe staat het met de bereidheid om te laten testen?

VWS heeft gevraagd om te verkennen of en met welke indicatoren op het corona-dashboard ook informatie over ontwikkelingen in de naleving van en/of het draagvlak voor deze gedragsregels beschikbaar kan worden gemaakt. Naleving van gedragsregels geeft directere cijfers, maar aanpassing van beleid t.a.v. gedrag kan trendbreuken in de meting veroorzaken. Draagvlakmeting is daar minder gevoelig voor, maar geeft weer een indirectere relatie met de naleving.

Vraagstelling

Over de exacte vraagstelling zullen in komende dagen (en weken) nog nadere afspraken worden gemaakt met VWS. Bijvoorbeeld over de vraag welke indicatoren precies belangrijk worden gevonden en hoeveel indicatoren inzicht kunnen bieden. Maar ook over de diepte van de informatie. Is het van belang om uitsplitsingen te maken naar regio en/of naar specifieke (bv. kwetsbare) doelgroepen? En welke betekenis moeten de indicatoren hebben? Zijn het indices om patronen en trends te ontdekken of scherper zijn het signaalwaarden? Dat maakt uit voor de frequentie, intensiteit en het betrouwbaarheidsniveau waarop gemeten moet worden.

Hoe beter vooraf nagedacht wordt over de set met indicatoren die gedurende langere tijd hun zeggingskracht behouden, hoe groter de kans is dat tussentijds geen aanpassingen hoeven worden gedaan. Dat voorkomt trendbreuken en geeft meer continuïteit aan de uitkomsten.

Relatie met verlengde inzet CGU

Voor de offerte voor de verlengde inzet van de corona-gedragsunit corona maken we nu al, vooruitlopend op deze nadere afstemming, een mogelijke aanpak op hoofdlijnen inzichtelijk met een voorlopige begroting voor de daarmee gepaard gaande activiteiten. Uiteraard zit daar een PM op die mede afhangt van de uiteindelijke frequentie, breedte en diepte van de benodigde indicatoren-set voor het dashboard die afgesproken worden.

Naar een eerste ontwerp: twee sporen

Sinds mei worden er door het RIVM, eerst twee wekelijks, later drie wekelijkse surveys gehouden om de compliance in de bevolking ten aanzien van de gedragsmaatregelen te monitoren. Het betreft hier een intensief en grootscheeps longitudinaal onderzoek onder 60-90 duizend Nederlanders via de GGD-panels. De verwachting is dat deze in het najaar nog twee maal zal plaatsvinden, in januari en nogmaals twee maal in het voorjaar van 2021.

De surveys zijn telkens een intensieve en uitgebreide meting, die qua opzet minder geschikt zijn om bijvoorbeeld een wekelijkse meting naar de compliance te doen ten behoeve van het dashboard. Het meetinstrumentarium en delen van de vragenlijst zijn daarvoor natuurlijk wel goed bruikbaar.

Het voor de hand om naast dit eerste spoor aanvullende als tweede spoor een (1- of 2- wekelijkse) compacte (cross-sectionele) meting te doen op de benodigde indicatoren. Als we deze compacte metingen qua inhoud aansluiten op de geplande uitgebreide surveys, leveren beide, elkaar aanvullende (verdiepende en validerende) informatie.

Vragen / Voorwaarden:

- Focus op naleving van gedrag of draagvlak of ...?
- Periodiek herhaalbaar voor langere tijd (bijv. 30 rondes?), met niet al te lage frequentie en een betrouwbare trend.
- Open data
- Regionaal uitsplitsen?
- Specifieke (kwetsbare) groepen uitsplitsen?
- Signaalwaarde of globale indices?
- Opdracht scherp formuleren (t/m vragenlijst en steekproefvoorwaarden)
- Kwaliteit / betrouwbaarheid van de uitkomsten (hoe hoger de gewenste betrouwbaarheid, hoe groter de steekproef hoe duurder het onderzoek)
- Periodieke survey uitzetten bij gespecialiseerd onderzoeksbureau, aansturing door RIVM

Organisatie

Het is van groot belang heel gericht informatie te verzamelen en in de vraagstelling nauw aan te laten sluiten bij zowel de politiek-bestuurlijke wensen, als de benodigde wetenschappelijke borging. Dat vergt aansturing van het proces van vraagstelling tot dataverzameling tot invoer in het dashboard. Om het proces van precieze en gerichte dataverzameling tot dashboard in komende half jaar van de grond te krijgen, en te sturen en te begeleiden, richten we een kleine projectorganisatie in. De uitvoering van de daadwerkelijke metingen zetten we uit bij een daarvoor te selecteren onderzoeksbureau. De vertaling van de verkregen data naar het dashboard willen we, als dit bijv. zo'n 30 keer moet gebeuren, bij voorkeur geautomatiseerd doen.

Indicatieve Begroting

1. *Projectorganisatie*
2. *Opzetten basisvragenlijst¹*
- *aanpassen vragen volgende metingen*
3. *Dataverzameling*
- *organisatie en opzet platform*
- *wekelijks, 30 metingen²*
4. *Van data naar dashboard³*

(10)(2b)

¹ Als we gebruik kunnen maken van de kennis uit de gedragsunit. Anders wordt het bedrag hoger.

² Dit is (mede) afhankelijk van de wensen voor uitsplitsing en de gewenste betrouwbaarheid (=steekproefgrootte).

³ Als dit bijv. 30 keer moet gebeuren, kan dat beter geautomatiseerd worden. Dan kan het waarschijnlijk goedkoper: € (10)(2b)

